

Távolból előderengő képek

1959-ben Kaposvárott kezdtem, mint rajztanár. 1962-ben lettem tagja a Művészeti Alapnak. Műtermem nem volt, egy 5x5 m²-es szobában laktunk feleségemmel és immáron két lányunkkal, Adával és Lulával. Akkoriban olvastam egy körlevélben, miszerint Tarjánban műtermes lakásokat építenek – messze van ugyan, de megpróbáljuk. Egy napon Kelemen Pista, a Megyei Tanács művelődési előadója leutazott Kaposvárra, megnézett bennünket. Rövidesen jött a levél, kapunk egy műtermes lakást. 1965 őszén költöztünk Salgótarjánba. Tarján akkoriban úgy nézett ki, mint egy nyüzsgő hangyaboly. Mindenütt építkezések folytak, éjjel-nappal dobogtak a cölöpverő gépek. A „Rokkantelepet” sem fejezték még be. A harmadik emeleti lakásunkba, napi 30–40 kg kányási kockát kellett felvinnem tüzelni, mivel a falak még jócskán vizesek voltak.

Pontosan nem emlékszem, hogyan találkoztam az ottani kollégákkal először, de Mustó és Pataki mindenképp meg akartak nyerni maguknak. Czinkéről mindenféleképpen mondtak, Feri meg nagyjából hasonlókat róluk. Végülis Ferihez kerültem közelebb. Talán, mint „gyüttmentek” jobban megértettük egymást.

Ferinek volt egy irhabundája, ehhez svájci sapkát hordott és Gizikével mindig karonfogva sétáltak föl a hegyre.

Rézkarc – Sok mesterségbeli fogást lestem el tőle. Akkoriban albumok készültek a megye fejlődését bemutató (pl. Ipoly szabályozásáról, Hollókőről). Ültünk a műteremben, néztük a frissen lehúzott próbanyomatokat. Én mindegyikhez hozzáfűztem:

– Itt meg itt, ezt meg ezt ki kell javítani.

Erre Feri nyugodt bölcsességgel:

– Gyűjtsunk rá, aztán majd megszokjuk.

Karancs Szálló – Ferinek szocialista szerződése volt a hotellel – mai nyelven, ő volt a látványtervező. A Karancsot akkoriban „Karancs Mari”, az igazgató, Kontó úr, a főpincér (aki kiváló költő is volt) és Gabora, a mélyhegedűn játszó cigányzenész neve fémjelezte. Május 1. közelgett. Mivel a felvonulás a főutcán haladt végig, az épület homlokzatát díszíteni kellett. Feri kitalálta, hogy vágjunk ki kartonból óriási békegalambokat. Léckeretre erősítve, dróton lelógattuk őket a tetőről. Másnap viharos szél támadt. Feri aggódva figyelte távcsővel a műterme ablakából, hogy a galambok vergődve, csapkodva röpködtek. Isteni szerencse, hogy nem zuhant le egy sem, és nem állt bele valamelyik arra vonuló „elvtárs” fejébe. (Most hallom, hogy a Karancs már nem „Karancs”, és Csohány kerámiáját leverték...)

Zbrojovka – Nem zubrowka. Ez lengyel vodka, az előbbi pisztoly. Ferinek – fontos ember lévén – lehetett önvédelmi fegyvere. Egy kis tokban féltve őrizte, vitte magával mindenhová. Soha nem sikerült rávennem, hogy lőjünk már egy nyulat vagy fácánt – pusztán önvédelemből.

Delegációk – Akkoriban a város büszke volt művészeire és minden delegációt egyúttal műterem-látogatásra is kalauzoltak. A vendégek különböző kelet-európai

országból érkeztek, de leginkább a Szovjetunióból. Feri valahogy mindig megsajnálta őket, és általában a látogatás úgy végződött, hogy minden alkalommal vett tőlük egy-egy fényképezőgépet, távcsövet.

Különös barátok – Ferinek kiterjedt baráti köre volt a felső sorokból. Nem tudom, hogyan tett rájuk szert. Emlékszem egy Móna nevű pártközpontos emberre, akit magam is láttam egy nap háromszor is berúgni és csak kétszer kijózanodni.

Iványi Ödön – Mikor Dönci felesége megszökött egy sofőrrel – nagy élet alakult ki a házában. Czinke, Molnár Zsolt, Kiss Imre, Kojnok, Kerekes és nem egyszer maga Hankó elvtárs, a Megyei Tanács elnöke is csatlakozott társaságunkhoz. Igen vidám estéket töltöttünk együtt Döncinél.

Tavaszi Tárlatok – A megnyitók után a kollégák feljöttek hol Ferihez, hol hozzám. Jánossy Firinc – a kiváló balassagyarmati festő –, aki folyamatosan elvonókúrákra járt, képes volt 3–4 pohár szóda elfogyasztását követően ugyanolyan részeggé válni, mintha bort ivott volna.

Preco? – Ezt akkor mondta Feri, amikor Besztercebányán, a testvérvárosban egy kiállítás megnyitása után, a Fiat 127-es autójával, késő éjszaka hazafelé közlekedtünk. A rendőr megállított bennünket, de e szó hallatán úgy ellágyult, hogy az alkoholszonda már elő sem került – szerencsére.

Bolyai Gimnázium – Mint rajztanárt, és az első iskolagaléria létrehozóját – mindig is csodáltam. És abban is, hogy a délelőtti tanításon túl, este a saját „melőit” tudta csinálni.

Papírrepülők – Néha, amikor Paróczai Gergővel és más barátokkal felmentünk Ferihez a „hegyre”, papírröpsiket csináltunk. A műteremablakból röptettük. Sokáig néztünk utánuk. Egyik-másik majdhogy elérte a városközpontot...